№ 60.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 27. LIPCA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 18. Lipca.

Hrabia *de Cobenzl* miniſter intereſſow zagranicznych, po odbytey podroży swoiey w zleceniach Cesarza Jmci do *Raſtad* i *Selz*, i traktowanych tamże konferencyach z exdyrektorem *François*, na dniu 13. t. mieſiąca powrócił do miaſta naszego. — Gazeta dworſka pod artykułem z *Włoch* umieszcza wiadomości z *Malty* pod d. 21. *Francuzi* znaleźli tam niezmierne ſkarby, wſzyſtkie kosztowne osobliwości uwiezione z *Loretu*, drogie sprzęty wielu znacznych familiow *Włoſkich*, prócz wielkich ſkarbcow zakonu, kościołow i szpitala. Na d. 15. zebrana flotta *Francuzka* po zoſtawieniu należytey na wyspie załogi, puściła ſię w dalszą drogę do *Alexandryi* w *Egipcie*. Na d. 19. W. *Miſtrz* z kilku kawalerami wſiadł na okręt i z *Malty* niewiadomo dokąd popłynął. Zaraz na dniu 20. wyszedł rozkaz, aby wszyscy kawalerowie *Francuzcy* i emigranci wyspę opuścili. — Flotta *Angielſka* pod rozkazami *Nelsona* weszła na dniu 19. do portu *Meſſyńſkiego* w *Sycylij*, a po trzydniowym tamże bawieniu, dnia 23. popłyneła ku *Malcie*. Przed wyiściem pod żagle, admirał *Angielſki* ogłoſił, iż każdy okręt z żywnością do *Malty* płynący zatopić każe. Z czego wnoſić należy, iż ma zamiar blokowania tey wyspy, i przecięcia iey wszelkiey żywności. — W tych dniach spodziewamy ſię tu przybycia z *Berlina* Xcia *Repnina*. — Liſty z *Włoch* donoszą wyraźnie o wzięciu *Meſſyny*, *Catania i Syrakuzy* przez *Francuzow*, lecz to wszyſtko potrzebuie potwierdzenia, gdyż żadnego kuryera z *Neapolu* nie mieliśmy. Liſty z *Wenecyi i Ankony* wyrażaią, iż konwoy, który *Francuzi* w tym porcie zebrali wraz z 1200. ludźmi do wylądowania, wypłynął iuż na morze, i że przeznaczenie iego ma być do *Raguzy* dla zaięcia oney. Lecz ponieważ konwoy ten wyszedł z *Ankony* d. 25. Czerwca, a liſty z *Tryeſtu* nic o wylądowaniu takowym niewspominaią, cała ta rzecz wątpliwości podpada.

z Londynu dnia 10. Lipca.

Na żądanie Króla *Hiszpańſkiego*, nakazano Lordowi *St. Vicent*, ażeby dał wolne przeyście iedney fregacie i dwom innym ſtatkom, które dwor *Madrycki* ma wyſłać do *Liworny* dla przewiezienia Papieża do *Hiszpanii*, oraz czynienia mu wszelkich względow i honorow iakie ſię należą godności, wiekowi i nieszczęściom iego. Gazeta Dworſka zawiera w sobie proklamacyą względem cudzoziemcow, którey głownieysze urządzenia są: Każdy cudzoziemiec któryby zamyślał wyiść z króleſtwa bez paszportu, ſkarany będzie na roczne więzienie, i na ſiedmioletnią deportacyą: Każdy właściciel ſtatku który nań przyimuie cudzoziemca niemaiącego paszportu, zapłaci 500 liwrow; Wſzyscy cudzoziemcy mieszkaiący w *Anglii*, lub tam przybywaiący, powinni w poſtanowionym przeciągu, złożyć na pismie dowody swoiego imienia, wieku, godności, oyczyzny, ſtanu, i oſtatniego mieysca w którym mieszkali, po czym będą zapisani w xięgi, i otrzymaią karty bespieczeńſtwa. To urządzenie ſtosuie ſię szczegulniey do *Irlandczykow*. Wyłączeni są od tego; cudzoziemcy którzy maią osobne pozwolenie od Miniſtrow, członki Ciała Dyplomatycznego, i osoby oboiey płci, niżey lat 14. wieku maiące. — Lord *Bridport* trzyma w ściſłym obleżeniu port *Breſteńſki*. Po przyłączeniu ſię do niego eſkadry *Thompsona* z ſiedmiu okrętow liniowych złożoney, wyprawił sześć okrętow liniowych do *Plimouth* dla szukania żywności. — Zdaie ſię iż Rząd naſz podwaia teraz śrzodki oſtrożności przeciwko napaści nieprzyiaciela; kilka korpusow woyſk odebrały rozkaz udania ſię do brzegow, i zapewniaią, iż wyprawa milicyow *Angielſkich* do *Irlandyi*, dla tego tylko była wſtrzymaną, ażeby ſił naszych lądowych nie oſłabiać. — Słychać, iż na naszey flocie *morza śrzodziemnego* powſtały nieiakie niesnaſki, gdyż Admiralicya wysyła tam niektóre okręty, które nie są podległemi rozkazom Lorda *St. Vincent*. — W *Mancheſter* wyłupano niedawno wielki ſkład towarow PP. *Watkins* i Komp: i nie mało szkody poczyniono. Nazaiutrz PP. *Watkins* odebrali liſt, w którym wyrażono było, iż powinni bydź kontenci, że ieszcze nie wiele doznali szkody, mogą zaś bydź pewni, że więcey iey poniosą, ieżeli nieokażą ſkłonności ſwoiey do partyi demokratyczney. — Lord *Hobart* gubernator w *Madras* przybył z depeszami do *Londynu*, ściągać ſię one maią do zamiarow *Tippo Saiba*. Przyszły także inne depesze do kontradmirała *Rainier*, maiącego kommendę w portach *Wschodnio-Indyiſkich*. Mieszkańcy w *Ile de France* w zdaniach ſwoich politycznych, są bardzo podzieleni. — *Pitt* w towarzyſtwie przyiaciela swego oratora izby niższey, przedſiebierze podroż do *Wolmer Caſtle*, gdzie kąpieli morſkich używać będzie. Lekarze radzą mu odmieniać częſto mieysce swego przebywania. — W *Texel* 10. okrętow lin: *Hollenderſkich*, 11. fregat i 40. ſtatkow transportowych, gotowych ieſt do wyiścia pod żagle — Powracaiący z *Chin* okręt nasz *Crescent* zoſtał od kapra *Francuzkiego* schwytanym. — W *Norfolk* umarł pewny P. *Hare*, który z boiaźni, aby żywym pogrzebiony nie zoſtał, rozkazał w teſtamencie, iżby mu po zgonie głowę odcięto, a potym ią znowu na kark wsadziwszy, dopiero w grobie ciało złożono.

OKOLICZNOŚCI IRLANDZKIE.

Wiadomości z *Irlandyi* do dnia 6. tego mieſiąca dochodzące okazuią, iż hydra insurrekcyina ieszcze tam i owdzie wznoſi ſię, lubo iey nie iedną iuż głowę odcięto. Hrabſtwa *Kildare, Carlow, Wicklow, Wexford, Weſtmeat*, i zachodnie okolice *Cork*, napełnione są znowu uzbroionemi insurgentami. Pytano ſię iedney znaczney osoby przybyłey z *Irlandyi*, czy to prawda, że insurrekcya tamteysza wkrótce ſię zakończy, na co odpowiedziała: iż ſię tego nie tak prędko spodziewać potrzeba, gdyż gdzie tylko nie ma woyſka, tam zaraz bunt powſtaie. Nayliczniey zebrali ſię teraz insurgenci na górze *Ballimanns* w hrabſtwie *Wicklow*. W okolicach *Dublina* ſtrasznie rabuią, i zabiiaią. — W *Bantrybay* udało ſię iedney brygantynie *Francuzkiey* przybyć z bronią i ammunicyą dla insurgentow. Spisek na wymordowanie zalogi Królewſkiey w *Bantri* przypadkiem przecie odkryto. Nieiaki *Grandy* felczer, który przez pewny czas w ręku insurgentow zoſtawał, zeznał pod przyſięgą wszyſtkie okrucieńſtwa na iakie własnemi oczyma poglądał. Dowodzca *Murphy* kazał sprowadzać na plac do ścięcia po 4. proteſtantow, których tym sposobem zabito 55. Słyszał także mowę iego po odbytey mszy mianą do ludu; Bracia! (mówił on) widzicie, iż Was kule kacerſkie nie doſięgaią. Widzieliście iak mała liczba waszych zgineła, gdy tymczasem całe szeregi nieprzyiacioł padały, ta zaś mała poległych, nie była zupełnie sprawie naszey oddana, widzicie więc oczewiście, iż kacerze od 100. lat nad nami przewodzący wyginą, a religia katolicka ugruntowaną zoſtanie.„ Ta mowa miana była po potyczce w *New Ros*. Insurgenci utrzymywali także, iż ich generał drugi xiądz katolicki *Roache* kule woyſk Królewſkich rękoma swemi chwytał, a potym rozdawał ie między ludzi swoich. — W potyczce pod *Clonard* zgineło insurgentow do 200. W różnych mieyscach ważne zaszły utarczki. W hrabſtwie *Wiklow* pod *Baltinglas* zebrali ſię znowu w wielkiey ſile. W *Hakeſtown* zapaliwszy miaſto, schwytanego kapitana *Hardy* wrzucili żywcem w ogień. Pod *Vinegar* w hrabſtwie *Wexford* zgromadzili ſię na nowo do 6000. — W *Belfaſt* ogłoszono, iż dom, w którym ukrywać ſię będzie zbiegły insurgent *Kean*, zoſtanie spalonym, a właściciel domu, ieżeli go nie wyda, będzie powieszonym. Takiż sam los czeka tych, którzy wiedząc, nie oznaymią o iego schronieniu. — Po między nowemi utarczkami nayzapalczywsza była pod *Carnew*, gdzie przez całe dwa dni muſiano walczyć z insurgentami, nim ich z tego miaſta odeprzeć potrafiono. *Carnew* nay wychodzie zoſtało ſpalone, mówią iż w tey akcyi 2. korpusa milicyi *Shilala* w pień wycięto. Insurgenci zaięli potym miaſto *Athry*. — Pisma oppozycyine podaią liczbę insurgentow w niektorych okolicach *Irlandyi* do 22,000. — W *Belfaſt* ſławny drukarz *Storey* zoſtał powieszonym. — Dowodzca insurgentow w hrabſtwie *Wiklow*, ieſt bardzo bogaty człowiek nazwiſkiem *Byrne*. — W *Dublinie* dano niedawno na teatrze pierwszy raz sztukę na wspomożenie biednych aktorow, pod mocną iednak ſtrażą. — W hrabſtwie *Wexford* insurgenci mieli opanować *Carrickrua* i *Gorey*, odciąwſzy niektóre korpusa od głowney armij królewſkiey. Wszakże urzędowe rapporta ogłoszone pod d. 6. w *Dublinie*, zawieraią, iż G. *Needham* i *Duff*, na d. 4. uderzyli na mocne oddziały pod *White Heaps*, które cofnęły ſię zaraz i ścigane były od kawaleryi królewſkiey. Za nadeyściem potym 3ch regimentow G. *Duff*, i konney artylleryi, zupełnie rozpędzone zoſtały. Strata w tych regimentach ieſt tylko 6. ludzi zabitych i 16. rannych. — Pod *Wendery* 300. insurgentow zginąć miało. — W *Dublinie* ſtraszny głod panuie. Insurgenci nie ufaią łagodney proklamacyi lorda *Cornvallis*, lękaiąc ſię mściwey partyi *Beresfordſkiey*. — Niedawno wpadł w ich ręce P. *Prim* człowiek maiętny w hrabſtwie *Kilkenny*. Obeszli ſię iednak z wielkim szacunkiem ku niemu, oświadczaiąc, iż chcą mu użyczyć przyzwoitey opieki. Dali mu potym do woli pozoſtać między niemi, albo go odprowadzić przez ſtraż swoią. Gdy wybrał to oſtatnie, 8. insurgentow odprowadziło go do miaſta; ci zoſtali potym schwytani, i pomimo prożb wnoszonych za niemi przez P. *Prim*, natychmiaſt ich powieszono. — Cały regiment *Szkocki* w hrabſtwie *Kilkenny* zoſtał w sztuki porąbany. Liſty prywatne donoszą, iż z hrabſtwa *Wexford* na dniu 1. i 2. przybyły do *Dublina* 3. ſtatki pełne rannych żołnierzy, i że insurgenci w hrabſtwie *Wicklow* trzy miaſta *Hakelstown*, *Bleſſingtown* i *Donard* w perzynę obrocili. — Liſt z *Wexford* pod d. 3. donosi, iż nędza w całym tym hrabſtwie przez obie ſtrony ſpuſtoſzonym, doſtatecznie opisaną być nie może. Dzieci poſtradawszy rodzicow swoich, błąkaią ſię po polach i z głodu umieraią. Bydło nieopatrzone doſtaie szaleńſtwa i biega wściekłe po różnych mieyscach etc. etc. — Do *Dublina* przybyły dwa przewozowe ſtatki napełnione więźniami. Między niemi znayduie ſię ſławny Kominiarz Dublińſki *Horish* i rządzca domu prezydenta Dublińſkiego *Schanon*, oſtatniemu zlecone było otrucie własnego pana. — Na dniu 29. Czerwca w *Limmerick* ścięto pewnego *Neale* ſławnego kamieniarza. W ciągu proceſſu okazał niewzruszoną ſtałość i męſtwo, z którym szedł także na plac śmierci. Po wydanym wyroku rzekł do sędziow swoich: *Gardzę wami, Francuzi i moi współ-ziomkowie zemszczą ſię za mnie.*

z Paryża dnia 9. Lipca.

Jeden z naszych dziennikow, który od trzech mieſięcy bardzo przeciwne o przeznaczeniu flotty *Tulońſkiey* czynił domyſły, dziś za rzecz pewną donoſi, iż *Buonaparte* zmierza do *Irlandyi*; iż iego przedſiewzięciem ieſt, zwabić do *Malty* iedną część ſił morſkich *Anglij*, ażeby eſkadrom *Hiſzpańſkim* w *Cadix*, *Kartagenie* i *Feroul* ułatwić sposoby uderzenia w znacznieyszey ſile na lorda *St. Vincent*, i gdy eſkadra *Angielſka* przymuszoną zoſtanie opuścić swoie ſtanowiſko przed *Cadix* i uſtąpić do *Lizbony*, na ten czas *Buonaparte* z swoią eſkadrą i konwoiem uda ſię do *Portugalij*, a z tamtąd do *Irlandyi* lub do *Anglij*. — Rezolucya Rady 500. pod d. 18. nakazuiąca rewizye domow, gdy tegoż dnia przez radę ſtar-

szych potwierdzoną zoſtała, zaczęto zaraz nazaiutrz o 3. godzinie z rana przeglądać domy, zapytywać ſię przechodzących o karty bespieczeńſtwa, i aresztować osoby, które ich nie miały, rownież poſtępowano z przybyłemi bez paszportow. Rachuią iuż liczbę aresztowanych podeyrzanych osob około 400. Podobne rewizye domow odbywać ſię będą po wszyſtkich departamentach. Naznaczono także nadgrody 100. liwrow za odkrycie gdziekolwiek emigranta. W pałacu *równości* przytrzymano 60. kobiet publicznych, u których wiele osob podeyrzanych odkryto. Z resztą wszyſtko tu ieſt spokoynie.— Donoszą z *Havre* pod datą 30. p. m. Nieprzyiaciel widziany ieſt zawsze przed naszym portem. Tego poranku w większey ieſt nieco odległości. Między innemi sposobami świeżo do obrony użytemi, Ob. *Forſait* inżenier budowniczy, i naywyższy kommisarz marynarki, zacząwszy od *Fleſſyngi*, aż *Port-Malo*, kazał uzbroić trzy ſtatki kanonierſkie, każdy z donośnym moździerzem do bomb 12. calowych, i haubicą rzucaiącą 50. funtowe kule. Dnia wczorayszego czyniono iednego z tych ſtatkow probę, która ſię iak naylepiey udała. Moździerz wyrzucił bombę o 1850. sążni, haubica o 900. ſążni. Statek bynaymniey przez to nie zoſtał nadwerężony, a wszyscy officerowie artylleryi lądowi i morscy osądzili, iż ieſt zdatnym do wytrzymania nader długiey bitwy. Te ſtatki będą budowane w sposobie zabespieczaiąym od zatopienia, oraz od kul i kartaczow. Te ſtatki formować będą trzecią linią przed batami kanonierſkiemi i bateryami twierdzy.— Rośliny i inne hiſtoryi naturalney płody przywiezione przez Ob. *Baudin z Ameryki*, złożone zoſtały na 36. wozach w *Fecamp*, zkąd do *Caudebec*, a z tamtąd *Sekwaną* do *Paryża* przewiezione będą.— Rada 500. odłożyła proiekt podany przez Ob. *Pons de Verdun*, względem wyſtawienia tryumfalney kolumny podług wzoru Ob. *Poyet* na moście nazwanym *Pont-Neuf*.— Obywatel *Lamarque* Szef Sztabu generalnego w *Bayonnie* przyſłał wiadomość urzędową o przybyłym tamże *Cudzoziemcu* pod nazwiſkiem Negocyanta z *Filadelfii*.

Na dniu 1. t. m. gubernator miaſta *Turynu*, wydał naſtępuiącą proklamacyą. „ Niespodziewane i nadzwyczayne okoliczności, nagle kray *Piemoncki* w przykrą woynę wplątały. Ta połączona z osobliwszemi wypadkami, zagrażała całemu państwu, daiąc sposobność nieprzyiacielowi do łatwego wykonania planow ſwoich, a obronę naſzą tym cięższą sprawiała. Król niczego bardziey nie pragnął iak pokoiu, a Rzplta *Francuzka* chcąc przywrocić spokoyność, osądziła, iż należało tak osobliwszey woynie koniec położyć przez nadzwyczayne śrzodki. Dla przecięcia więc dalszych walkow, żądała umieścić dla bespieczeńſtwa tymczasowego w twierdzy *Turyńſkiey* załogę z woyſka swoiego. Przez miłość pokoiu Król Jmć *Sardyńſki* chwycił ſię tego śrzodku, dla wſtrzymania woyny, którey ſkutki byłyby niewyrachowane. Będąc pewnym sentymentow przyiacielſkich Rzpltey *Francuzkiey*, które tym bardziey przez nowy dowod zaufania królewſkiego pomnożone bydź powinny, J. K. Mość otrzymał przez ten śrzodek powrot spokoyności dla ſiebie. A ponieważ woyſka *Francuzkie* naywiększą karność w twierdzy *Turyńſkiey* zachowaią, przeto wzywamy wszyſtkich mieszkańcow do utrzymania winnego szacunku ku tym woyſkom, którym J. K. Mość w celu utrzymania pokoiu, oddał w zakład ſtolicę ſwoią, która tak dla własney Jego, iak i dla publiczney spokoyności wielkiey ieſt wagi. Każdy przeto mieszaiący ią, surowo karanym będzie etc.— Zezwolił także Król za wdaniem ſię *Francuzkim*, amneſtyi dla wszyſtkich w ogulności insurgentow. Każdy z nich wypuszczonym na wolność będzie, i może nawet wyprzedać ſię w kraiu *Piemonckim*. Ktoby iednak na nowo zaburzenia czynił, ten podług Praw ukaranym bydź ma. — Kroki nieprzyiacielſkie zupełnie uſtały, ſkoro rozeszła ſię wiadomość, iż woyſka *Francuzkie* zaymą twierdzę *Turyńſką*. — Flotta Generała *Buonaparte* ſkłada ſię teraz oprócz fregat z 17. okrętow liniowych. — Miniſter *Roſſyiſki* wyiechał na d. 13. z *Malty*. Oczekiwano tam ieszcze przed poddaniem ſię na 80. zagranicznych kommandorow. Kawalerom 80. lat maiących pozwolono pozoſtać w *Malcie*. Tuteysze pisma głoszą, iż W. *Miſtrz* był zawołanym nieprzyiacielem *Francyi*, ale ſię mylą, gdyż to był raczey iego poprzednik. — Miniſter morſki dawał z powodu zdobycia *Malty* wielki obiad, na którym osoby woyſkowe w ciele prawodawczym zoſtaiące znaydowały ſię. Deputowany Jozef *Buonaparte* pił między innemi zdrowie *ziednoczonych Irlandczykow*, a *Chabert* zniszczenia wszyſtkich emigrantow etc. Na ſtole była poſtawiona wyspa *Malty*, a wśrzod niey forteca z buſtem *Buonaparte*. *Mars* i *Neptun* w poſtaci sprzymierzeńcow obok ſtoiący, wſkazywali *Buonaparcie*, pierwszy, zdobytą twierdzę, drugi morze i drogę, którą niegdyś *Alexander* szedł do *Indyow*. Miniſter morſki pił zdrowie G. *Buonaparty*, a brat iego, Admirała *Brueyes* z życzeniem, aby mu zwycięſtwo w nayodległeysze okolice towarzyszyło. Na uroczyſtości tey byli przytomni sami poſłowie Rzpltych. Znaydował ſię także Miniſter *Batawſki* i Admirał *Winter*. — Na dniu 19. Lipca druga flotta wypłynąć ma z *Tulonu*.— Gdy flotta *Angielſka* ſtaneła przed *Neapolem*, admirał wyſiadł na ląd, pod pozorem rozmowienia ſię z poſłem Angielſkim *Hamilton* w *Neapolu* zoſtaiącym, w rzeczy samey iednak dla wybadania ſkłonności dworu i dowiedzenia ſię, czyli flotta *Angielſka* mogłaby w potrzebie zawinąć do portow *Neapolitańſkich* lub *Sycyliyſkich*. Admirał zdawał ſię nie być kontent z odebraney w tey mierze odpowiedzi, i zaraz nazad wrócił ſię do flotty ſwoiey. Miniſter *Angielſki* dawał dla niego okazałą ucztę w czaſie bawienia iego w *Neapolu*, na co poseł Francuzki *Garat* uſkarżał ſię przed Królem, biorąc to za uczynienie iakoby obelgi Narodowi *Francuzkiemu*. — Podług pism tuteyszych woyna we *Włoszech* znowu może rozpocząć ſię, byle tylko flotta G. *Buonaparte* oddaliła ſię tak daleko, iżby zbyt wiele trudności wypadało iey do powrócenia. — Armia nasza po nadciągnionych korpusach z *Szwaycaryi* do 100,000. teraz wynosi. — Fregata nasza *Sekwana* od 44. armat, która pod kommendą Ob. *Bigot z Jle de France* wypłyneła, zoſtała na d. 29. Czerwca przy *Penmark* od 2. fregat *Angielſkich* attakowaną. Wszakże fregaty te cofnąć ſię muſiały. Po czym fregata nasza znowu była napadnięta od okrętu *Angielſkiego*, uderzyła o brzegi i 250. maytkow częścią zatoniętych, częścią rannych zoſtało. Ob. *Bigot* z resztą ekwipażu doſtał ſię w niewolę. — Naſtępuiąca okoliczność ſłużyć może za dowód, iak Dyrektoryat względnie poſtępuie z mocarſtwami neutralnemi, tam gdzie okoliczności i intereſs narodu nie ſtoią na przeszkodzie. Czterech maytkow *Szwedzkich* na iednym okręcie kupieckim *Angielſkim* zabranych było od kapra *Francuzkiego*, i ci ſiedzieli wraz z innemi jeńcami *Angielſkiemi* w *Orleans*. Potrafili iednak uciec z więzienia, a przybywszy do *Paryża*, udali ſię pod opiekę barona *de Stael*. Miniſter morſki pisał do niego z tego powodu pod d. 3. Lipca liſt naſtępuiący: „ Odebrałem liſt któryś WPan pisał do mnie pod d. 22. Czerwca względem maytkow *Szwedzkich* wraz z *Angielſkiemi* w więzieniu *Orleans* osadzonych, a teraz pod opiekę WPana udaiących ſię. Powinienem mu w tey mierze uczynić uwagę, iż ci maytkowie chociaż schwytani byli na okrętach kupieckich *Angielſkich*, niemniey iednak zoſtawali w ſłużbie nieprzyiacioł Rzpltey, a poddaiąc ſię wraz z niemi niebespieczeńſtwom woyny, poſtawili ſię w ſtanie doświadczania losu ieńcow woiennych we *Francyi*, czego w przeciwnym przypadku doznaliby podobnież w *Anglij*. Wszakże iakkolwiek bądź, nie myślę ſię na to uſkarżać, iż WPan opatrzyłeś ich paszportami swemi. Rząd moy nadto widocznie dał poznać ſkłonności swoie ku kazdemu poddanemu Króla Jmci *Szwedzkiego*, ażebym ztąd nie czerpał dla ſiebie ukontentowania w oświadczeniu WPanu w każdey okoliczności dowodow iego w tey mierze sentymentow. Mogę nawet korzyſtaiąc z tey pory donieść WPanu, iż Dyrektoryat umocował mię do odeſłania każdego *Szweda*, lub poddanego innych mocarſtw neutralnych, którzyby w ſłużbie nieprzyiacioł Rzpltey schwytanemi zoſtali. Co tym gorliwiey dopełnię, im ieſtem pewnieyszym, iż ta okoliczność przyiemną będzie rządowi WPana. (podpisano) BRUIX.

Wszakże między *Szwecyą i Francyą* zdaią ſię zachodzić ieszcze nie iakie dyplomtyczne niezgodności. Król *Szwedzki* zlecił miniſtrowi swoiemu baronowi *de Stael*, aby oświadczył dyrektoryatowi, iż nie mile przyimuie wybor Ob. *Lamarque* na poſła *Francuzkiego* w *Stokolmie* w charakterze w iakim ieſt przeznaczony. Miniſter intereſſow zagranicznych złożył w tey mierze rapport Dyrektoryatowi, żądaiąc, aby wyiazd Ob. *Lamarque* zoſtał przyspieszonym; a to nie inaczey iak w charakterze ambaſſadora, ſkoro ambaſſadorowie innych dworow w *Stokolmie* znaydować ſię mogą.—Mowią, iż G. *Buonaparte* opanował *Sycylią*, ale ta pogłoſka potwierdzenia potrzebuie.— *Buonaparte* na d. 19. Czerw: opuścił *Maltę*, o zdobyciu iey dał wiadomość G. *Brune*. Na liście tym ſtał napis *armia morza śrzodziemnego*. Inne liſty były z napisami *Armia Nilu*.— Zona G. *Buonaparte* znayduie ſię ieszcze w *Plombieres*. Od czasu swego ſtłuczenia, odbiera ona wiele deputacyow z pobliſkich okolic dowiaduiących ſię o iey zdrowiu z okazaniem razem naywyższego szacunku dla pierwszego z wodzow *Francuzkich*. Umie ona odpowiedzieć tym deputacyom w sposobie pełnym przyiemności i dowcipu.— W *Fontainebleau* powſtała kłotnia między ieńcami z powodu insurrekcyi w *Irlandyi*. Znaydowało ſię bowiem wiele *Irlandczykow* w liczbie niewolnikow *Angielſkich*.— Liſty z *Nowego Yorku* pod d. 2. Czerwca potwierdzaią wiadomość, iż kongreſs rozkazał zbroynym ſtatkom *Amerykańſkim* zabierać kapry *Francuzkie*. Ob. *Dupont* konsul generalny *Francuzki w Ameryce* odebrał także rozkaz wyiechania z kraiow ziednoczonych. Zdaie ſię przeto, iż woyna z *Ameryką* ieſt nieuchybna.

Zdobycie *Malty*, twierdzy tak ſprawiedliwie za naymocnieyszą w świecie uważaney, w tak krótkim czaſie i prawie na samo imie woyſk republikantſkich uſkutecznione, nie małym będzie w naszey hiſtoryi zdarzeniem. Dla każdego innego woyſka, nie tylko dla tego, które tak częſte pod dowodztwem G. *Buonaparte* odnoſiło zwycięſtwa, ſam tylko głod mogłby wydrzeć *Maltę*, naieżoną fortyfikacyami i artylleryą, i tyle od sztuki ile od przyrodzenia bronioną; lecz ta zdobycz nierównie ieszcze więcey ſtanie ſię zadziwiaiącą, gdy ſię zaſtanowiemy, iż naymnieysze wylądowanie nie może być uſkutecznione, iak tylko pod nayſtraszliwszym ogniem, i że mieysce między brzegiem i fortyfikacyami nie zoſtawia żadney łatwości do kopania rowow. Jeſt to ieszcze iedno schronienie i zapewne oſtatnie, które na *śrzodziemnym* morzu zoſtało *Anglikom* wydarte; ieſt to nieiako zabrana im poſſeſſya, gdyż wiadomo z iaką uprzeymością ich eſkadry przyimowane były w tym porcie, z odrzuceniem wſzyſtkich ſtatkow *Francuzkich*, dla których szczegulnie trzymano ſię ściſłego dopełnienia konwencyow przepisuiących liczbę okrętow, które mogły być do portu przypuszczonemi. W niedoſtatku ważnieyszych powodow, ten znieważaiący iedno z naywiększych mocarſtw poſtępek, mógł być uważany za wypowiedzenie woyny, a *Malta* w iednym oka mgnieniu ſtała ſię przykładem naysprawiedliwszey kary.—Dla okazania iak ieſt ważną ta nowa zdobycz, dosyć powiedzieć, iż *Malta* ieſt naypewnieyszym morza *śrzodziemnego* portem, i że w bliſkości *Sycylij* położona, widzi ſię być panią przepuszczania przez swoie ſtanowiſka wſzyſtkich okrętow do *Afryki* lub na morze *Lewantſkie* płynących; ieſt to przeciąć *Anglikom* wszelką kommunikacyą tak z wschodniemi *Afryki*, iako i *Azyi mnieyszey* brzegami, oraz z całym *Archipelagem*; ieſt to zniszczyć znakomity handel, który prowadzili oni w tych bogatych ſtronach; Nakoniec ieſt to nayszacownieysze mieysce spoczynku, gdyby cel naszey wielkiey wyprawy, którym nie sama była *Malta*, nie ſtał ſię przez to łatwieyszym do uſkutecznienia. Sama tylko boiaźń odkrycia prawdy, i szkodzenia temu wielkiemu przedſięwzięciu przez naymnieyszą niewſtrzemięźliwość, zabrania dziś czynić naynaturalnieysze wnioſki, i wróżyć dla naszych woyſk równie iak dla naszego handlu nayświetnieyszą przyszłość. Strony południowe, z których wściekłość partyow tak okropną zrobiła puſtynię; i ty nieszczęśliwy *Lugdunie*, przeciw któremu *Anglicy* wszyſtkie swoiey obrzydliwey polityki wymierzyli razy, podsycaiąc w twym łonie pożar woyny domowey, który aż do oſtatniego szczątku ſtrawić miał twoie manufaktury, uyrzysz ie w krotce naybogatszemi zaſilone płodami, a przemyſł twoich mieszkańcow, w pierwszych latach pokoiu, będzie mogł zagładzić, aż do wspomnienia tego czym był, nim zazdrosny *Anglik*, który twoią poprzyſiągł zgubę, założył swoy despotyzm na całym śrzodziemnym morzu. Radość, ktorą tak chwalebne wzniecа zdarzenie, nie może być długo tłumiona w gruncie

ſerca tych, którzy znaią cenę pomyślności swoiey oyczyzny, i wzdychaią za sposobnością iey wynurzenia. Pamiątki kunsztow nie będą mogły być do *Paryża* sprowadzone na ozdobienie uroczyſtości 26. Meſſidora (14. Lipca); monument chwały ich mieysce zaſtąpi, a w iednymże dniu będzie można obchodzić zdobycie *Baſtylij* i zdobycie *Malty*. (*Conſervateur*)

Dyrektoryat Wykonawczy przeſłał Radzie poselſtwo, w którym wyrażona ieſt należytość wierzycielom i zaſtawnikom liſty cywilney. Ten dług ſkładaiący ſię z zaległości i ſumm w nadgrodę winnych, wynoſi do 1,282,000 liwrow.— Drugie poselſtwo przekłada, iż niedoſtateczność praw ſpoźnia wybieranie kontrybucyow. Niedokładny ich rozkład naywiększą ieſt tego opoźnienia przyczyną. Wzywa Radę, ażeby użyła potrzebnych w tey mierze śrzodkow.— Ob. *Bonnaire* z departamentu *Cher*, po zabranym głoſie o uroczyſtościach narodowych, a ſzczegolnie względem iednoſtaynego w całey Rzeczypoſpolitey kalendarza republikantſkiego, podał dwa naſtępuiące proiekta: Art: I. Dni dekadowe i święta narodowe są dniami spoczynku dla wszyſtkich obywatelow.— II. Władze konſtytucyine, ich urzędnicy, i kancellarye publiczne w te dni będą bezczynnemi.— III. Szkoły toż samo zachowywać będą.— IV. Wſzyſtkie czynności sądowe pod karą kaſſacyi, będą zawieszonemi.— V. Aukcye i wszelkie publiczne sprzedaże są zakazane. — VI. Przed ſklepami nie będą wywieszane żadne towary pod karami poſtanowionemi przeciwko tym, którzy zagradzaią drogi publiczne. Rzeczy do żywności i Aptek należące, są od tego wyłączonemi. — Adminiſtracye municypalne mogą pozwolić na wyſtawienie ſprzętow ſtoſownych do uroczyſtości dekadow.— VIII. Wſzyſtkie publiczne prace są zakazane. —*Drugi Projekt*: Art: I. W każdą dekadę Adminiſtracya municypalna, Kommiſſarz Dyrektoryatu i Pisarz, w uroczyſtym ubiorze udadzą ſię na mieysce zgromadzeń obywatelſkich, dla przeczytania tam praw i innych czynności władz konſtytucyinych. — II. Sporządzony będzie dziennik dekadowy, który zawierać powinien treść ſessyow ciała prawodawczego, czynności rządowych, oraz osobny artykuł o naukach i kunsztach, a szczegulniey o rolnictwie.— III. Obrządki małżeńſtwa odprawiać ſię będą w dni dekadowe, w też dni ogłaszane będą zapisy urodzin i pogrzebow.— IV. Dyrektoryat użyie przyzwoitych śrzodkow na poſtanowienie igrzyſk gimnaſtycznych w kantonach.— Nakazano drukować i do inney ſeſſyi odłożono.

Dnia 11. Lipca.

Dyrektoryat Wykonawczy poſtanowił, iż urlopy nie będą iuż na dal pozwolonemi. Miniſter woienny pisał d. 21. Meſſidor (9. Lipca) do Generałow kommenderuiących armiami i dywizyami wewnątrz kraiu, oraz do kommiſſarzow Dyrektoryatu Wykonaw: przy adminiſtracyach centralnych, ażeby użyli pilnego dozoru, i surowo nakazali powrot do armii woyſkowym nieprzytomnym bez urlopu, lub po upłynionym urlopie.

Ponieważ rząd nie odebrał żadney wiadomości o flocie G. *Buonaparte*, odtąd iak ſię oddaliła od *Malty*, wnoszą z tąd, iż admirał *Nelſon* unikał bitwy, cofaiąc ſię ku cieśninie. Jakiżkolwiek byłby ſkutek bitwy, *Anglikom* niezoſtawałoby żadne mieysce schronienia, w którymby mogli uszkodzone okręty naprawić. Oſtatni liſt G. *Baraguey d'Hilliers* o wyprawie, zawiera w sobie, iż naſi rycerze codziennie ſię ćwiczą w nauce attakowania okrętow, a iedyna ich boiaźń ieſt, ażeby nie minąć nieprzyiaciela (*Conservateur*).— Donoszą z *Breſt*, iż w tamteyszych ſtanowiſkach znayduie ſię 30. tak okrętow liniowych, iako też i fregat, których większa część znayduie ſię w zupełney gotowości do wypłynienia.— Liſty z *Nantes* donoszą, iż dywizya *Angielſka* w tamtych ſtronach krążąca popłynela ku południowi.

z Rocheſort dnia 1. Lipca.

Dwie fregaty *Francuzkie*, które (iak mowią) przybydź muſiały z *Indyow*, dnia wczorayszego przy wyspie *Rhe* od dwoch *Angielſkich* fregat były attakowane. Bitwa trzy lub cztery godziny trwaiąca, zdawała ſię bydź nader zawzięta. Dwie fregaty *Francuzkie* widziały ſię przymuszonemi schronić ſię na płaszczyzny przed wyspą będące. Lecz mamy nadzieię wydobyć ie bez szkody. Jedna z fregat *Angielſkich* zoſtała zatopioną, druga po utraceniu masztow, udała ſię na wysokość morza dla złączenia ſię z swoią dywizyą.

z Bruxelli dnia 9. Lipca.

Anglicy na nowo pokazali ſię nad naszemi brzegami. Od nieiakiego czasu nieprzyiaciel zoſtawał na *Skaldzie* i około brzegow wyspy *Zelandyi*, gdy w tych dniach pokazał ſię nagle przed ſtanowiſkiem *Oſtendy*; nazaiutrz eſkadra *Angielſka* poſtrzeżona z *Blankemberga*, oddzieliła dwie fregaty i kilka kutrow, które przybyły na rozpoznanie prac nadbrzeznych bliżey niż na puł wyſtrzału armatnego. Wkrótce nieprzyiaciel rozpoczął mocny ogień przeciwko dwom bateryom, nie zupełnie ieszcze na płaszczyznach dokończonym. Te baterye tak im pomyślnie odpowiadały, iż ieden z naybardziey zbliżonych kutrow, po znacznym uszkodzeniu przymuszonym był do oddalenia ſię w nader złym ſtanie. W tey kanonadzie utraciliśmy dwoch ludzi w zabitych, trzech lub czterech w rannych; baterye zoſtały także nieco uszkodzone. Od tego czasu eſkadra *Angielſka* w rożnych pokazuie ſię ſtronach. Dnia onegdayszego poſtrzeżono 12. okrętow woiennych rozmaitey wielkości, między *Oſtendą* i *Blankemberg*.— Donoszą z *Dunkierki*, iż Armatorowie tego portu, przyprowadzili tam świeżo 4. neutralne okręty, które na brzegach *Angielſkich* schwytali, między niemi znaydowały ſię dwa *Duńſkie*. Uzbroienie w tym porcie przysposobiane, gotowe ieſt do wypłynienia za naypierwszym rozkazem: ſkłada ſię z 11. okrętow woiennych od 36. aż do 12. armat. Mowią, iż ieſt przeznaczone na taiemną wyprawę.— Wielka sluza w *Slikens*, ieſt teraz tak naprawioną, iż żegluga między *Bruges* i morzem, może bydź rozpoczęta. Rząd nasz wydał na tę naprawę do 300. tyſięcy liwrow. — Zapewniaią, iż iedna część woyſk znayduiących ſię na brzegach *Bretanii i Normandyi*, uda ſię ku naszym Departamentom, a ztamtąd nad *Ren*.— W tych dniach powſtały nowe insurrekcyine rozruchy w wielu częściach prowincyi *Flandryi*, lecz za przybyciem woyſka uspokoione zoſtały.

Dnia 12. Lipca.

Wszyscy jeńcy woienni *Angielscy* w bitwie przy *Oſtendzie* zabrani, ponieważ względem ich zamiany nie mogła naſtąpić zgoda, wyszli iuż z *Lille* i poprowadzeni będą do *Wersalu*. Generał Angielſki *Coote* który dowodził przy wylądowaniu, ma także poiechać do *Fontainebleau*.— Prawo opłaty cła, ogłoszone zoſtało w dziewięciu departamentach. — Ob. *Poultier* Redaktor Dziennika *Przyiaciel Praw*, przybył do *Bruxelli*, w urzędzie ſzefa korpusu Gendarmow narodowych.

z Strażburga dnia 10. Lipca.

Odbieramy z *Selz* pod datą 8. co naſtępuie. Konferencye iuż są ukończone. Dnia onegdayszego Hr: de *Cobenzl* oddał wizytę pożegnania Ob. *François* z *Neufchateau*, a dziś lub iutro wyieżdża do *Wiednia*. *François* z *Neufchateau* wyiechał przez *Moguncyą* do *Paryża*. Naylepsze porozumienie i nayprzyiaźnieysza zgoda panowały, aż do oſtatniego momentu, między dwoma Pełnomocnikami, lubo zapewniaią, iż niezupełnie przyſtali na ważne powierzone ſobie układy. W reszcie dla zachowywaney w negocyacyach taiemnicy, nie można zapewnić w iakim politycznym ſtosunku *Auſtrya* i *Francya* znayduią ſię względem ſiebie po zakończonych konferencyach. — Ob: *François* z *Neufchateau* pisał do Adminiſtracyi Centralney *niższego Renu* liſt, w którym wyraża: *Obywatele*! Zakończyło ſię moie poselſtwo; ſprawię ſię z niego Rządowi, który sam tylko ma moc ſkutki iego obiawić. Nic nie maią w sobie, coby niespokoyność sprawić mogło. Nie mogę wyiechać z *Selz* bez podziękowania Wam za przyiacielſkie przyięcie i dowody uprzeymości, które od Was odebrałem. Widziałem gdzie niegdzie ſpuſtoszenia, które są woyny nieuchronnym ſkutkiem. Wiem iż pragnienie Rządu *Francuzkiego* ieſt wszyſtkie zagoić rany, a powinnością Adminiſtracyow dopomagać mu w tym przedſiewzięciu etc.

z Hagi dnia 14. Lipca.

Zgromadzenia pierwiaſtkowe w wielu okolicach niekoniecznie podług życzenia rządu udały ſię, niektore iuż zniszczone zoſtały.

z Peterzburga dnia 29. Czerwca.

Imperator powrócił z podroży swoiey *Kazańſkiey* na d. 18. t. m. i założył rezydencyą w zamku wieylkim *Pawłowſkoy*.

z Kolonii dnia 9. Lipca.

Już od dawna *Francuzi* rozbroili wſzyſtkich mieszkańcow na prawym brzegu *Renu*, który dotąd zaymuią. Dnia 6. o pułnocy wyſtrzał armatny dał znak do powtornego rozbroienia. Znaleziono ieszcze bardzo wiele broni. Mowią iż tym ſpoſobem poſtąpiono aż do bram *Frankſurtu*.

Dnia 12. Lipca.

Ob. *François* z *Neufchateau* przybył tu dnia wczorayszego wieczorem w towarzyſtwie Ob. *Rudler* kommissarza rządowego. Deputacya od municypalności wyszła na brzeg *Renu* dla iego przyięcia, i zaprowadzenia go do domu Cesarſkiego, gdzie było dla niego przygotowane pomieszkanie. — Tego poranku Ob. *François* wraz z kommiſſarzem rządowym przypatrywali ſię gmachom publicznym i temu wſzyſtkiemu, co tylko to ſtarożytne miaſto *Ubiow* nayznacznieyszego w sobie mieć może. Pierwſzy wyiedzie tego wieczora do *Paryża*, a Ob. *Rudler* uda ſię dnia iutrzeyszego do *Moguncyi*.

z Frankſortu dnia 10. Lipca.

Podług gazety *Erlangſkiey* korpuſa *Francuzkie* wtargnęły do kraiu *Wirtemberſkiego* i nałożyły wielkie kontrybucye w owocach. — W *Bergen* i innych okolicach *Francuzi* rozbroili mieszkańców. — Słychać, iż *Leſevre* ma znowu powrócić do armii *Moguncki̇ey*, która teraz znacznie ieſt wzmocnioną przez nadeszłe z wewnątrz *Francyi* korpusa. — Mowią, iż Gen: *Hatry* odebrał na dniu 9. kuryera z *Strażburga*, po czym wezwał zaraz wszyſtkich Generałow na prawym brzegu *Renu* znayduiących ſię, do złożenia rady woienney w *Moguncyi*.

Podług liſtow od granic *Tureckich*, *Basman-Oglu* ieſt zawsze niepokonanym. Na wyspach *Archipelagu* założone są wielkie magazyny nie wiadomo dla kogo.— Ośmiu *Greków* w więzieniu *Belgradzkim* zoſtaiących, potrafiło z niego ratowac ſię ucieczką. Przyiaciele ich chcieli nayprzód otrzymać ich uwolnienie przez ſummę 150,000. piaſtrow, lecz gdy w żądaniu swoim ſkutku otrzymać nie mogli, poſtanowili ſtraż przekupić. Basza *Belgradzki* ieſt z tego powodu w wielkiey niespokoyności. Wydał rozkazy do ścigania ich wszędzie, i naznaczył wielką nadgrodę tym, którzy ich schwytaią.

z Raſtad dnia 12. Lipca.

Nota Deputacyi Rzeszy pod dniem 6. t. m. oddaną zoſtała dnia 9. legacyi *Fracuzkiey* przez pełnomocnika Cesarſkiego. Spodziewamy ſię, iż Miniſtrowie *Francuzcy* wkrotce na nią dadzą odpowiedź. — Przekonywamy ſię coraz więcey, iż negocyacye w *Selz* nie były zerwane, iak donoſiły pisma publiczne, lecz ſię zakończyły w ſpoſób czyniący naywiększe nadzieie oſtatecznego załatwienia trudności, ktore ieszcze pozoſtać mogły.

Dnia 9. t. m. Miniſtrowie *Francuzcy* złożyli w kancellaryi Dyrektoryalney nowe swoie pełnomocnictwa do negocyowania, zawarcia i podpisania traktatu pokoiu z Rzeszą. Dawnieysze bowiem ich plenipotencye, dawały im tylko władzę do negocyowania. Uważaią tu, iż dopiero po zakończonych konferencyach w *Selz*, miniſtrowie *Francuzcy* okazali te nowe pełnomocnictwa, i że dopiero po odebraney wiadomości o zdobyciu *Malty*, konferencye w *Selz* uſtały.— Po odieździe hrabiego *de Cobenzl* hrabia *de Lehrbach* wziął teraz na ſiebie charakter miniſtra pełnomocnego Cesarza Jmci, iako Króla *Czeſkiego* i *Węgierſkiego*, ma on złożyć w krótce notę urzędową względem negocyacyow w *Selz*, z zapewnieniem, iż te bynaymniey nieszkodziły negocyacyom w *Raſtad*, i nie naruszyły dobrego porozumienia Cesarza Jmci z *Francyą*, co też i hrabia *de Cobenzl* w *Selz* oświadczył.— Nowe trudności na kongreſie wznawia kapitulacya *Malty*, przez którą W. *Miſtrz* pozyſkać ma w Rzeszy *Niemieckiey* xięſtwo 300,000. liwrow dochodu rocznego czyniące. Znayduiący ſię tu poseł xiążęcia *Spirſkiego Hompeſch*, ieſt synowcem, a miniſter *Bawarski* tegoż imienia ieſt bratem W. *Miſtrza*, który na tę doſtoyność dnia 19. Lipca 1797 wynieſionym zoſtał.— Czynią tu uwagę, iż miniſter *Francuzki Bonnier* ieſt autorem wyszłego w roku zeszłym pisma pod tytułem *Uwagi nad Maltą*, w którym okazuie niedobytość tey twierdzy i ważność iey dla wszyſtkich handluiących mocarſtw.— *François de Neufchateau* w podroży swoiey do *Paryża* ogląda iak naydokładniey nowe departamenta, zapewne, aby w czaſie iako miniſter wewnętrzny mogł o ich adminiſtracyi sądzić doſtatecznie. O ſkutku negocyacyow w *Selz* Ob. *François de Neufchateau* dał Dyrektoryatowi wiadomość przez telegraf *Strażburſki*, i odebrał we 3. godziny rozkaz wrócenia do *Paryża*.

Dnia 14. Lipca.

Ob. *Roberjeot* legitymował ſię dnia wczorayszego u Hrabiego *de Metternich* i u Miniſtra *Mogunckiego*, w urzędzie miniſtra pełnomocnego Rzpltey *Francuzkiey*.

z Brünn dnia 18. Lipca.

Wiadomość o zaszłey między W. Wezyrem i *Basmanem-Oglu*, w czaſie oblężenia potyczce, nie tylko ſię potwierdza, ale nawet naſtępuiące w tey mierze dodaią szczeguły. Uwiadomiony o ſtatnie ammunicyi woyſk *Tureckich Baſman-Oglu*, dał surowy rozkaz, aby ani razu nie odſtrzeliwano na attak W. Wezyra, co tym bespieczniey mogł nakazać, gdy woyſko iego ſtało za szańcami i worami napakowanemi bawełną. Gdy ogień zaczął uſtawać, i *Baſman-Oglu* pomiarkował, iż W. Wezyr wszyſtkie ammunicye wyſtrzelił, napadł dopiero z taką natarczywością na armią *Turecką*, iż 10,000. iey na placu położył. Smutna ta wiadomość nadeszła przez umyślnego do *Belgradu*, gdzie iak nayśpieszniey zaprzątano-ſię wysyłaniem nowych ammunicyow i żywności dla W. Wezyra. *Basman-Oglu* znaczną pozyſkał zdobycz, osobliwie w wielkiey części magazynow.— Procz tego *Belgrad* ieſt teraz puſtynią, graſsuiące tam powietrze niezmierne szkody poczyniło, ledwie 3. małe ſklepy są tam otwarte. Z załogi także ieſt wielka dezercya do *Baſmana Oglu*.

Od granic Szwaycaryi d. 6. Lipca.

Inſtallacya Ob. *Ochs* na urząd Dyrektora odprawiła ſię z wielką okazałością. Ob. *Rapinat* znayduie ſię dotąd w *Arau*; odprawia częſte koferencye z członkami Dyrektoryatu; mówią iż są ſtosowne do przymierza, które ma być w krótce między *Francyą i Helwecyą* zawarte. Zachowuie ſię teraz iak naylepsze porozumienie między władzami *Helweckiemi* i agentem rządu *Francuzkiego*. G. *Schauenburg* pozwolił zakładnikom *Berneńſkim*, którzy ſię znaydowali w *Hunindze* i w *Strażburgu*, powrócić do swoich domow.

Dnia 7. Lipca.— Ob. *Laharpe* utrzymany ieſt na urzędzie Dyrektora. Gdy G. *Schauenburg* pisał do Dyrektoryatu *Helweckiego*, żądaiąc ażeby OOb. *Ochs i Dolder*, przez Ob. *Rapinat* naznaczeni, zoſtali przez Ciało Prawodawcze mianowanemi, nie wiedział ieszcze w ten czas o uczynionym iuż wyborze OOb. *Ochs i Laharpe*. Jeden z członkow radził pisać do tego Generała z przełożeniem, iż Ob. *Laharpe* nie może ſię spodobać rządowi *Francuzkiemu*. Ta propozycya zoſtała przyiętą.— Na teyże seſſyi (d. 2.) Ob. *Zimmerman* wnioſł, iż ſkoro który z prawodawcow dopuści ſię iakich nieprzyzwoitych przeciwko władzom *Francuzkim* wyrazow, ażeby natychmiaſt był przywołany do porządku, oraz ażeby oddawna wyznaczona kommiſſya podała rapport względem wolności druku.— Te obiedwie rezolucye zoſtały uchwalone.— Na seſſyi d. 3. czytano liſt G. *Schauenburg* z *Berny* pod d. 1. Lipca, wyraża w nim, iż widzi z ukontentowaniem między władzami *Helweckiemi* i urzędnikami rządu *Francuzkiego* szczęśliwie zakończone niesnaſki, i że spodziewa ſię nayszczęśliwszych owocow tey zgody.— Rada dekretowała liſt ten podać do druku.

Dnia 9. Lipca.— Dnia 5 t. m. Ciało Prawodawcze *Helwetow* donioſło G. *Schauenburg* o swoiey radości, iaką mu przynioſło czytanie iego liſtu pod d. 1. t. m. i o wdzięczności dla wielkiego narodu, który ſię tak pożytecznie opiekuie szczęściem *Helwetow*.— Ob. *Haller* z *Berny*, bywszy adminiſtrator ſkarbu armii *Francuzkiey we Włoſzech*, mianowany zoſtał miniſtrem *Helweckim* przy Rzpltey *Ciſalpińſkiey*.

z Turynu dnia 30. Czerwca.

G. *Brune* i Margrabia *de St. Marſan* podpułkownik woyſk Króla *Sardyńſkiego*, maiąc ułożyć to, co ſię ściąga do tymczasowego zaięcia przez *Francuzow* cytadelli *Turyńſkiey*, dla spokoyności *Piemontu*, oraz co do innych okoliczności ſtosownych do wewnętrznego bespieczeńſtwa tego kraiu, i do przywrócenia związkow przyiaźni i dobrego porozumienia z Rzpltą *Liguryiſką*. Będąc upoważnionemi do oſtatniego tak ważnych okoliczności układu, Ob. Generał *Brune* i Margrabia *de St. Marſan* ſtanowią co naſtępuie: Art. I. Cytadella *Turyńſka* zaięta będzie przez woyſka *Francuzkie* dnia 15. Messidor (3. Lipca) roku 6. Jeden officer *Francuzki* wraz z iednym officerem *Piemontſkim* ułożą inwentarz magazynow, artylleryi i ammunicyow, rownie iako i niewolnikow w cytadelli znayduiących ſię.— II. Garnizon *Francuzki* w cytadelli *Turyńſkiey* nie będzie przechodził liczby ludzi iakiey ta twierdza potrzebuie.— III. Woyſko *Francuzkie* zaymuiące tymczasowo cytadellę *Turyńſką*, nigdy nie będzie wchodzić z bronią do miaſta *Turynu*, lecz tylko przez bramę twierdzy nazwaną *Secours*; i nigdy pod żadnym pozorem officerowie, ani żołnierze nie będą mogli mieszkać w mieście.— IV. *Francuzi* nie będą mieli innego w cytadelli prawa, iak tylko znaydować ſię tam na garnizonie; w żadnym przypadku nie wolno im będzie wywozić, ani zatracić iakichkolwiek ſprzętow bądź artylleryczych bądź innych w twierdzy znayduiących ſię.— V. Z tego powodu dozorcy Królewscy będą mieć na dal ſtraż i dozor tego wszyſtkiego co ſię tam znayduie.— VI. Pleban tamteyszy nie będzie miał żadney przeszkody w swoich obrządkach, które tam iak dawniey odprawiać będzie. Kommendant *Francuzki* zapewni dla niego poszanowanie, i zapobieży wszelkiey zniewadze i odmianie w tym wszyſtkim co ſię tycze religii.— VII. Zaięcie cytadelli *Turyńſkiey* przez *Francuzow* trwać będzie na dwa mieſiące, z oſtrzeżeniem tego co w tey mierze ułożonym zoſtanie przez Dyrektoryat *Francuzki* i przez Króla *Sardyńſkiego*.— VIII. Sama tylko cytadella *Alexandryiſka* zaięta będzie przez woyſka *Francuzkie*, atoli wprzypadku gdy głowna kwatera dywizyi *Francuzkiey w Piemoncie* przeprowadzi ſię do *Alexandryi*, ſtraż honorowa doſtarczy iednego szyldwacha do iedney z bram mieyſkich przez Generała *Francuzkiego* wſkazaney. IX. Jeden officer *Francuzki* i ieden officer *Piemontſki* w okręgu przepisanym przez poprzednicze konwencye ſtosowne do mieysc przez woyſko *Francuzkie* zaiętych, ułożą to wszyſtko, co ſię tylko może ściągać do rozsądnego użytku kommunikacyi, którą mieć z sobą powinny woyſka Króla Jmci *Sardyńſkiego*, dla utrzymania w kraiach iego spokoyności publiczney. Te mieysca są: *Coni, Tortonna, Cheraſco, i Ceva*.— X. Rząd *Francuzki* bierze obowiązek przykładania ſię do spokoyności wewnętrzney *Piemontu*, i przeszkadzania, ażeby ani iawnie ani ſkrycie nie była dana pomoc tym, którzyby chcieli zamieszać spokoyność rządu.— XI. Generał *Brune* wyda proklamacyą dla powrócenia spokoyności na granice *Piemontu*, i na ſkutecznienie tego nie zaniedba żadnych śrzodkow, iakie są w iego mocy.— XII. Generał *Brune* użyie całego swoiego wpływu i wszyſtkich ſposobow dla wſtrzymania nieprzyiacielſkich krokow z ſtrony Rzpltey *Liguryiſkiey*, i dla przeszkodzenia wszelkiey napaści z ſtrony Rzpltey *Ciſalpińſkiey*, oraz dla powrocenia rzeczy do dawnego ſtanu i doſkonałey zgody.— XIII. To wszyſtko co ſię ściąga do utrzymywania woyſk *Francuzkich w Piemoncie*, w tym samym sposobie co dawniey, zachowane będzie.—Działo ſię i uchwalono w *Medyolanie* dnia 10. Meſſidor (28.) Czerwca) r. 6.

(podpisano) **Brune** Generał kommenderuiący.
de Saint - Marſan.

z Rzymu dnia 30. Czerwca.

Podług oſtatnich liſtow z *Neapolu*, eſkadra *Angielſka* pod kommendą Adm: *Nelson* przybyła przed *Maltę* w trzy dni po wyruszeniu ztamtąd flotty G. *Buonaparte*. Admirał *Angielſki* zoſtawiwſzy tam kilka okrętow na oblężenie portu, z resztą eſkadry miał ſię udać w pogoń za flottą *Francuzką*. Mówią iakoby oświadczył dworowi *Neapolitańſkiemu*, iż każdy neutralny lub nieprzyiacielſki okręt, który ſię zbliży do *Malty*, będzie od ſtoiącey tam dywizyi *Angielſkiey* zatopionym. *Buonaparte* udał ſię ku *Lewantowi*— i ma zmierzać do *Korſu*.—Z innych ſtron donoszą, iż do portu *Raguzańſkiego* przybyły dwa okręty *Francuzkie* z wielu przewozowemi ſtatkemi wiozącemi 1500. woyſka na zaięcie tego miaſta przeznaczonego. (Te wiadomości zdaią ſię potrzebować potwierdzenia.)

Nowe Prawo przez G. *St Cyr* ogłoszone, zawiera w sobie, iż Duchowni którzy zakonne życie porzucą, ieżeli maią mniey niż 40. lat wieku, będą mogli zabrać swoią pościel i sprzęty; maiący lat od 40. do 50. odbiorą procz tego 200. piaſtrow; więcey nad 50. lat maiący 300. piaſtrow. Zakonnicy bez-funduszowi, zoſtaną ſię tylko przy swoiey poscieli i sprzętach. Zakonnice opuszczaiące swoie klasztory, procz pościeli i sprzętow, mieć będą pensyą dożywotnią w proporcyi posagu iaki do zakonu przynioſły, to ieſt po 5. od ſta dla młodszych nad lat 40. dla innych aż do lat 60. po 8. od ſta, a dla ſtarszych nad lat 60. po 10. od ſta.

z Medyolanu dnia 3. Lipca.

Na mocy zawartey między Gen: *Brune* i Hr: *St. Marsan* Konwencyi, woyſka *Liguryiſkie* całkowicie wyszły z kraiu *Piemontskiego*. Insurgenci cofneli ſię ku *Genui*.— Przez Traktat pokoiu, który zoſtanie zawartym, *Liguryiczykom* oddane będzie *Loano*, którego mieszkańcy wyſłali iuż do *Genui* Deputacyą, żądaiąc tego przyłączenia, a Król *Sardyńſki* otrzymać ma indemnizacyą w okolicach *Novi*.— Od nieiakiego czasu armia *Auſtryacka* znacznie ſię powiękſzyła, tak w *Tyrolu* iako i w kraiu *Weneckim*. Armia *Francuzka* odbiera codzienne poſiłki, tak z *Szwaycaryi* iako i ze śrzodka (*Francyi* przybywaiące. Bliſko *Modeny* ma bydź założony oboz z 15. tyſięcy ludzi, powiększey części z kawaleryi. Donoszą o zbliżeniu ſię 16. Regimentow *Francuzkich*, które w tym momencie przebywaią góry S. *Gotarda* i *Cenis*. Pracuią zwielką pilnością nad wyſtawieniem redut w *Rocca d'Amſora* przy jeziorze *Idrio*, na granicy *Tyrolu*, i przyporządzaią małą flottyllę na jeziorze *Garda*.— Od dwóch dni rozchodzą ſię tu wiadomości przez tuteysze Gazety powtarzane, iż flotta *Francuzka* zabrała *Anglikom* trzy fregaty i kilka lekkich ſtatkow, przez Admirała *Nelson* na krążenie wyſłanych. Donoszą także o zaszczepieniu drzewa wolności w *Cagliari*, i że mieszkańcy *Sardynij* pokazuią ſkłonność do insurrekcyi.— Z powodu wzięcia *Malty*, G. *Brune* ogłoſił przy parolu co naſtępuie: „Co ſie nas tycze odważni kolledzy, będąc ograniczeni do przyſłuchiwania ſię tylko tryumfom naszych braci oręża, zechcemy zapewnić pokoy tym przyiacielſkim okolicom w których ſię znayduiemy. Gdyby iednak zdradziecki podſtęp miał nas zniewolić do podnieſienia oręża, na ów czas dawne nasze zwycięztwa zaręczaią nam nowe. *Niech żyie Rzplta Francuzka! Niech żyie wielki Narod*. Każdemu żołnierzowi dana będzie z tego powodu porcya wina.

z Nowego Jorku dnia 2. Czerwca

Akt Kongressu ſtanow ziednoczonych, względem zabespieczenia handlu i brzegow *Amerykańſkich*, ieſt w naſtępuiącey osnowie:— Zważywszy, iż uzbroione okręty żegluiąc pod rzeczywiſtym lub zmyślonym Rządu *Francuzkiego* upoważnieniem, dopuściły ſię łupiectw względem handlu ziednoczonych ſtanow, a niedawno chwytały okręty i własności Obywatelow tychże ſtanow, bądź przy brzegach, bądź w pobliſkości, gwałcąc Prawa Narodow, i trwaiące między Narodem *Francuzkim* i Stanami ziednoczonemi Traktaty; Przeto Senat i izba Reprezentantow ziednoczonych ſtanow *Ameryki* ſtanowią, iż Prezydent Stanow ieſt prawnie umocowany zalecić kommendantom zbroynych okrętow, należących do ſtanow ziednoczonych, ażeby chwytali, zabierali, i przyprowadzali do portow tychże Stanow, dla sądzenia podług Prawa Narodow, wszelkie okręty, które będą znalezione przy krążeniu nad brzegami Stanow ziednoczonych, w zamiarze zdobyczy na okrętach należących do Obywatelow wspomnionych Stanow; i rowniez zaleci im, odbierać każdy okręt, do tychże Obywatelow należący, któryby był przez też zbroyne okręty schwytany.

z Warſzawy dnia 27. Lipca.

Kommissya wspolna, przez Nayiaśn: Dwory dwa Cesarſkie, i Królewſko-Pruſki, do upadłych sześciu Bankow, to ieſt: Urodzonych, Piotra *Teppera*, Karola *Szultza*, Fryderyka *Kabryt*, Prota *Potockiego*, Macieia *Łyſzkiewicza*, Jana Dawida *Heyzlera*, wyznaczona.— Wam JW. Wiel: Urodz: i Szl: Hipolitowi *Błeszyńſkiemu* o Czerw: zł. 1911. zł: 6. gr. 6. Walentemu *Ichnatowſkiemu* lub iego ſukceſsorom, o Czerw: zł: 100. Jozefowi *Dębowſkiemu*, o Czerw: zł. 300. Fontannie *Kapitaowi* W. K. o Czerw: zł. 100. J. Hrabiemu *Krasińſkiemu*, o Czerw: zł: 700. J. *Lanckorońſkiemu* o zł. Pol: 3000. Adamowi *Broniec*, o Czerw: zł. 220. *Kownackiemu* Szam: J. K. Mci, o Czerw: zł. 200. Franciszkowi czyli innego imienia *Radomſkiemu*, o Czerw: zł. 10. Michałowi *Piaseckiemu*, o zł. Pol: 7600. Marcinowi *Dzierzbickiemu* o Czerw: zł. 170. J. *Czapſkiemu* o Czerw: zł. 16. M. *Umińſkiemu* Chorąż: art: Kor: o Czerw: zł. 50. A. *Umińſkiemu*, o Czerw: zł: 150. Staniſławowi de *Tylli* ſędziemu ziemſk: Warszaw: o Czerw: zł. 500. Janowi *Hauptman* garbarzowi, o zł. Pol. 5536. gr: 15. Sukcessorom niegdy Jana Macieia *Sierakowſkiego*, o Czerw: zł. 30. Sukcessorom niegdy *Jaśińſkiego* Pułkownika W. Polſk: o Czerw: zł. 200. Sukcessorom *Cichockiego* Pułkownika W. Kor. o Czerw: zł: 300. Sukcessorom niegdy *Midlenton* Rezydenta, o Czerw: zł. 50. w assyſtencyach z Prawa należnych, ieżeli tych potrzebuiecie, oraz wszyſtkim dóbr ich Possessorom nakazuie, abyście przed Sądem teyże Kommissyi, od daty Pozwu nineyſzego za tygdodni ośm, czyli w ten czas gdy ſprawa ta, z Regeſtru pazyzwoitego do ſądzenia przywołana będzie, przed ſądem teyże Kommissyi w mieście Warszawie w domie *Tepperowſkim* agituiącey ſię oſobiście, lub przez prawnie umocowanego pełnomocnika ſtawili ſię, a to na popieranie Wierzycieli do maiątku JW. Prota *Potockiego*, tudzież wyznaczonych przez tęż Kommissyą massy tegoż Bankiera Adminiſtratorow i Prokuratora na rzecz teyże massy czyniących Powodow, którzy ſtosuiąc ſię do Skryptow, Rewersow i innych Dokumentow, należność wspomnionych Summ okazuiących, dopraszali ſię teyże Kommissyi, ażeby przerzeczonych Pozwanych, każdego w szczegulności, do zapłacenia Summ winnych, oraz zaległych prowizyi do terminu satysfakcyi rachować ſię mianych, wraz z wydatkami prawnemi na rzecz teyże massy zobowiązać, a to pod rygorem w prawidłach Komissyi swoiey, to ieſt niezwłocznym wszelkiego maiątku Pozwanych exekwowaniem, i na satysfakcyą massy Bankawey wſkazaniem; zaczym Pozwani maią ſię ſtawić i na to odpowiedzieć, albowiem czy ſię ſtawią lub nie, wszelakoż na terminie z ninieyszego Zapozwu przypadaiącym, zaoczny wyrok oſtateczny przeciwko Pozwanym ogłoszony, i exekucya onegoż niezwłoczna wſkazana zoſtanie.— Działo ſię w Warszawie w kancellaryi teyże Kommissyi dnia 26. Mca Czerwca R. P. 1798.

T. Wędrychowſki S. K. B. Regent

DONIESIENIA.

Pewny praktyk w informacyi poſiadaiący ięzyk Niemiecki, Polſki, Łacińſki, i Francuzki, niemniey i wiadomość Arytmetyki, Fizyki, Jeografii, Hiſtoryi uniwersalney i całey Thelogij etc. życzy ſobie kilku uczniow do informacyi, o których poſtępkach iak nayprędszych wprzod zapewnia, mieszka na Krakowſkim przedmieściu pod Nro. 383. na drugim piętrze.

Sławne pigułki na wygubienie ſzczurow i myszy doſtać można u P. *Krejowey* w kamienicy *Szubalskich* Nro: 172: proſto krzywego koła. ſłoik po zł: 2. Taż P. *Krebſowa* poſiada ſekret wywabienia plam z ſukna i iedwabnych lub innych iakichkolwiek materyi.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.